

Den som lyder råd är vis

Värnamo Nyheter 2025-04-22

Regeringen arbetar för att hejda klimatkrisen och nå klimatmålen, men misslyckas hela tiden. Man råkar till och med förvärra klimatkrisen genom ökade koldioxidutsläpp trots att man gör så gott man kan.

När det nu är så illa är det skönt att Klimatpolitiska Rådet kan hjälpa till med goda råd, så att man får chansen att vända klimatpolitiken rätt igen.

Klimatpolitiska rådet har ju nyligen presenterat sin årliga rapport, som granskar hur regeringen följer klimatlagen och klimatmålen. Tyvärr visade den att regeringens åtgärder för att hejda klimatförändringen inte är tillräckliga.

Genom att först kraftigt minska reduktionsplikten och sedan höja den lite igen i juli i år hoppas man kunna minska utsläppen inom ESR-sektorn till 2023 års nivå, som dock inte kommer att nås förrän 2027. Under dessa fyra år fylls atmosfären på med stora mängder koldioxid, som kommer att ligga kvar i hundratals år och påverka klimatet. Det är ju de ackumulerade koldioxidutsläppen som avgör det framtida klimatet. Därför är det avgörande att minska utsläppen nu och inte först framåt 2045, som regeringen tycks lägga allt fokus på.

Rådet framhåller att varken det nationella utsläppsmålet för 2030 eller målet för inrikes transporter kommer att nås med beslutad politik.

Samtidigt har nettoupptaget av växthusgaser i skog och mark nästan halverats sedan början av 2010-talet. Det beror bl.a. på minskad tillväxt och ökad avverkningstakt. Utvecklingen pekar mot att Sverige inte heller kommer att klara sitt bindande EU-åtagande i markanvändningssektorn, vilket ökar kravet på utsläppsminskningar i andra sektorer, framför allt transporter.

Klimatpolitiska rådet rekommenderar regeringen att under 2025 besluta om insatser för att minska utsläppen inom ESR-sektorn. Skärpt reduktionsplikt och högre skatter på fossila drivmedel är de åtgärder som kan bidra till störst utsläppsminskningar på kort sikt. Insatserna kan kombineras med fördelningspolitiska åtgärder som fördelar vinster och kostnader och skyddar utsatta grupper.

Det är allmänt accepterat att ekonomisk styrning är ett effektivt sätt att minska utsläppen och för att göra det så snabbt som krävs behöver bränslepriserna höjas kraftigt. Det gör ju ingen väljare glad. Men för att skapa acceptans för detta och samtidigt skydda utsatta grupper kan intäkterna från de höjda bränslepriserna delas ut till befolkningen i lika stora delar till var och en och en ökad andel till utsatta grupper. Förslaget som kallas Avgift och Utdelning skulle minska utsläppen samtidigt som större delen av befolkningen skulle vinna ekonomiskt. En win-win-situation.

Regeringen tillsatte i oktober utredningen "Styrmedel för att bidra till en utfasning av fossila bränslen och att nå Sveriges klimatåtaganden i EU". Utredningen ska dels föreslå hur reduktionsplikten bör utvecklas, dels andra möjliga och alternativa styrmedel.

Utredningen ska också föreslå hur utfasningen kan ske utan att den leder till skadliga effekter för delar av landet eller samhället. Även här passar Avgift och Utdelning som ett alternativt styrmedel, som leder till utfasning av koldioxidutsläpp på ett sätt som inte leder till skadliga effekter för delar av landet eller samhället. Det gynnar framför allt kommande generationer, som kommer att tacka dagens regering för att den lyder visa råd.

Matts Hjertqvist
Klimatsvaret